

δεθῶ πρὸς τὰς ἔργασίας αὐτῆς ἐν τε τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἐν Ἀλλαβανᾶδ, πρὸς δὲν πόλιν ἀκολούθως εἰχε μετενεγῦθη, ὡς καὶ ἐν Καλκούπη, ἔτσον δὲ τὴν τιμὴν νάχημαι ἀντιπρόσδρος τῆς ἑταῖρίας καθ' ὅλην τὴν διαμονὴν μου ἐν Ἰνδίαις... Πολύτιμον ἐστὶ τὸ ἔργον τοῦ παρέχειν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς 240 ἑκατ. ἐν Ἰνδίαις. Διὰ τῆς χώρας ταύτης ἡ ὅδος εἶναι ἐλευθέρα...

II. Ἐγκίρα.

Ἐν τῶν σοβαροτέρων καὶ πεισματωδεστέρων κωλυμάτων πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου ἐν Σινικῇ διπῆρε τὸ μίσος τοῦ λαοῦ ἐναντίον τοῦ ξένου.

Καὶ αὐτὴ ἡ Σινικὴ — ἐφ' ἃς μέχρις ἐσχάτων ἡτενίζουμεν μετὰ περιεργείας, ὡς αἱ περιηγήται ἀτενίζουσιν ἐπὶ τῆς Σφιγγὸς τῆς Ἐρήμου, ἀπείρου, σταθερᾶς ἐν τοῖς λιθίνοις χαρακτήρσιν δὲ ἔλασθε πρὸ τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀπόφασιν ἔχοντος νὰ τηρήσῃ διὰ παντὸς τὸ μυστικὸν τῆς — ἔγγισθεσα πενταχόθεν ἐκ τῆς θερμῆς ἀδελφότητος τῶν ἔθνων, δὲ λίθος τῆς Σινικῆς μαλακύνεται εἰς σάρκα, καὶ δὲ κρατερὸς ἐκείνος σωρὸς ὅντων ἀνθρώπων καθίσταται λαὸς ζῶν. Ἰως εἴπειτο δὲ τοῦτο προηῆθεν ἐκ τοῦ ἐμπορίου, ἢ δὲ δρεῖται εἰς τὴν πίσσιν τῶν πολιτικῶν συμβάντων ἢ εἰς τὰ ὑψηλότερα ἐλατήρια τῆς νεωτέρας παιδεύσεως.

Ὕμετες ὑποστηρίζομεν δὲν εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ· εἶναι θαυμαστὸν εἰς τοὺς δρθαλμούς ήμδον! Οὐδεμία ἀμφιβολία δὲν ἐν Ἰνδίαις δὲ βραχυμανισμὸς ἔπαυσεν ὄντων δύναμις, καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ πάντη ἀν τύπος· οὐδεμία ἀμφιβολία δὲν διευδύνεται εἰναι κατεχόντως ἐν παρακυῆ ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ο λαὸς εὐρίσκει αὐτὸν πρόσκομμα, δὲν δύναται νὰ τὸν ἀφρομοίσῃ εἰς τὰς ἐπιστήμας, καὶ τοὺς θεσμοὺς ἐλευθερίας, οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία δὲν ἡ Σινικὴ θέλει ἀποτινάξει πᾶν δ, τι κωλύει τὴν πρόδον αὐτῆς ἐν τῷ νέῳ σταδίῳ.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἵεραπόστολοι δύνανται νὰ ἐργάζωνται, ἀλλ' ἐὰν κατφρούν νὰ μεταστρέψωσιν εἰς τὸν χριστιανισμὸν, 5,000 ἀνθρώπους, κατ' ἕτος, θὰ ἔχονται 80,000 ἐπὶ δύος διλόκληρον τὴν Σινικὴν μεταστρέψωσιν. Ἐὰν δριώς δὲ τὸν χριστιανισμὸν ἀσπαζόμενος καθίστατο καὶ ἵεραπόστολος καὶ προσείλκυεν ἐναὶ πλειστέρους, διλόκληρος ἡ κύτοκρατορία θὰ ἔξευαγγελίζεται εἰς διάστημα ἔλαυσον δεκατεσσάρων ἑτῶν.

III. Ἐγκίρα.

Διῆκ τῶν Ἰαπωνῶν πρὸς τὸ μανθάνειν. Παρουσιάζουν διὰ τὰς περὶ χριστιανισμοῦ προσδοκίας τῆς Ἰαπωνίας, λέγω ὡρισμένως περὶ δύο κινημάτων· πρῶτον, περὶ τῆς ἐνθουσιαστικῆς παραδοχῆς νόμων καὶ τρόπων τῆς δύσεως· καὶ δεύτερον περὶ ἐθνικοῦ συστήματος ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀγγλικοῦ πανεπιστημίου καὶ τῶν ἀγγλικῶν δημοσίων σχολείων.

Ἡ πρώτη ἐπανάστασις, ἡτις φέρει εὐθὺ πρὸς τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας, πρέπει νὰ λάβῃ καιρὸν δύος παραγάγη τὰς μεταβολὰς ἐκείνας ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ λαοῦ πρὸς δὲ αἱ νέαι διδασκαλίαι ἀναποφεύκτως ἐρ-

γάζονται. Ὁ νοῦς τῶν Ἰαπωνῶν δὲν διαφέρει τῆς γῆς αὐτῶν, ὑπόκειται δηλ. εἰς ἡρχιστειάδεις ἐκρήξεις. Η κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ προβαδίσῃ τοῦ λαοῦ. Ὡσον ἀφορᾷ εἰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς βελτιώσεις, δὲ λαὸς δὲν χρήσει οὐδεμίας παρασκευῆς ὑπερηφανεύονται βλέποντες θωρακτὰ ἐπὶ τῶν δύτων αὐτῶν, καὶ εδρωπατικὸν χειροπύριδν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων των· θὰ ἐδαπάνων θησαυροὺς διοτιλήρους εἰς ναυπηγεῖα, ναυστάθμους καὶ στρατῶνας, δὲ νὰ θέσωσιν διὰ τὴν ἐπιτήρησιν Εὐρωπαίων ἀξιωματικῶν· ἀλλ' εἰσέτι δὲν θνοῖσαν τὴν χώραν αὐτῶν εἰς ξένους.

Ἐὰν δὲ λαὸς τῆς Ἰαπωνίας ἡτον τοσοῦτον πεφωτισμένος ὡς ἡ κυβέρνησις τῆς Ἰαπωνίας, ἡ χώρα θὰ θνοίγετο αὔριον· πρέπει δὲ νὰ προστεθῇ δὲν ἡ κυβέρνησις μεταχειρίζεται τὸ μόνον μέσον δι' οὐ κράτος τι δύναται νὰ ἀναθρέψῃ τὸν λαὸν καὶ νὰ τὸν θέσῃ εἰς τὸν μοίραν πρὸς τὴν νομοθεσίαν αὐτοῦ· ἐκπαιδεύει τοὺς παῖδες τῆς χώρας. Ἡ ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι νέα δύναμις ἐν Ἰαπωνίᾳ· εἶναι ἀρχαιοτάτη δύναμις. Ἔχουσιν ἀρχαίαν φιλολογίαν, διακεκριμένην ἀπὸ τὴν Σινικὴν καὶ τῶν Ἰνδῶν, διότι εἶναι καθολοκληρίαν οἰκιακή· ἡ γλώσσα δρεῖται μεγάλως ταῖς γυναιξὶ τῆς Ἰαπωνίας, διότι ἐνῷ πρὸ 900 περίπου ἑτῶν ὑπήρχε μεγάλη μανία πρὸς ἀπόκτησιν τῆς Σινικῆς γλώσσης, αἱ γυναικες προσεκολλήθησαν τὴν ἔθνικὴν αὐτῶν γλώσσην, καὶ διὰ τῶν ἔθνων αὐτῶν συνθέσεων διετήρησαν τὴν κομφότητα αὐτῆς καὶ τὰ δύναμιν. Μεταξὺ τῶν κλασικῶν Ἰαπωνῶν τὰ ωραίτερα δείγματα ὥρους εἰσὶ προϊόντα τῆς λεπτῆς μεγαλοφυΐας τῶν κυριῶν τῆς Ἰαπωνίας.

Ἄλλα τὰ σχολεῖα μεταβάλλουσι τὰς μελέτας αὐτῶν, καὶ χωρὶς ὀμολογημένου τινὸς σκοποῦ πρὸς μεταβολὴν τῆς θρησκείας των· ἡ βουδιστικὴ φιλολογία διποχωρεῖ εἰς τὰν χριστιανικὴν, καὶ αἱ δεισιδαίμονες παραδόσεις τῆς φύσεως ἐκλείπουσιν ἐνώπιον τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, διὸ τὴν δύνηγίαν καὶ ἔχουσιαν τῆς κυβερνήσεως ἡτοις ἀπεδίνεις τοὺς ἵερες ἐκ τῶν παιδευτηρίων καὶ εἰσηγαγεῖ διδασκάλους κατὰ τὸ πλεῖστον χριστιανούς. Τοσοῦτον ζωηρὰ εἶναι ἡ δίψη διὰ τὰς γνώσεις τὰς ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ἴδια δὲ ἐξ Αγγλίας, ὡστε καὶ τοι ἡ ἀνέγεοσις ἐκκλησιῶν καὶ παρακκλησίων ἀπαγορεύεται πέραν τῶν δρίων τῶν παραχωρηθεισῶν γυαῖων, εἰς χριστικὸν ἵεραπόστολος δύναται νὰ μεταβῇ διοποδήποτε ὡς διδασκάλος· δὲν ἔχει δὲ ἀνάγκην νὰ ἀφήσῃ τὴν Γραφὴν διποτεῖν αὐτοῦ. Δύναται νὰ μὴ φυγεῖσῃ ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ δύναται νὰ κυκλοφορῇ τὰ βιβλία τοῦ δύπου δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ προσωπικῶς, καὶ ὡς ὁ Παῦλος ἐν Ῥώμῃ δύναται νὰ κατοικῇ ἐν τῇ μισθοθεσίῃ παραποτοῦ οἰκίᾳ καὶ νὰ δέχεται πάντας τοὺς ἐρχομένους εἰς αὐτὴν, «διδάσκων τὴν βασιλείαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης ἐμπιστεύσυνης οὐδενὸς κωλύοντος αὐτόν».